

PRIJEDLOG ZAKONA O SIGURNOSNIM PROVJERAMA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona sadržana je u odredbama članka 37. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

A) OCJENA STANJA

Materija sigurnosnih provjera koje se provode radi utvrđivanja razloga iz područja nacionalne sigurnosti, a koji bi predstavljali zapreku za dodjeljivanje određenih dužnosti, radnih mjesta, poslova ili drugih statusnih prava, trenutno je u pravnom sustavu Republike Hrvatske propisana većim brojem zakonskih i podzakonskih propisa na način koji je nastao kao rezultat zadovoljenja parcijalnih potreba u različitim razdobljima i područjima državne uprave u kojima se sigurnosna provjera ustanovljavala kao prikladan instrument preventivne zaštite onih dužnosti, radnih mjesta, poslova ili statusa koji su važni sa stajališta zaštite nacionalne sigurnosti. Pritom se u pravilu radi o područjima državne uprave u kojima se provode poslovi u vezi s raspolaganjem klasificiranim podacima viših stupnjeva tajnosti, zatim u vezi s osiguranjem osoba i objekata od posebnog značaja za nacionalnu sigurnost te s obavljanjem dužnosti i poslova čiji je djelokrug ili raspoložive ovlasti u uskoj vezi s interesima zaštite nacionalne sigurnosti.

Najvećim dijelom materija sigurnosnih provjera regulirana je *Zakonom o sigurnosno-obavještajnom sustavu NN 79/06, 105/06*, na način kojim se okvirno obuhvaćaju područja primjene sigurnosnih provjera te metode koje se u tom postupku primjenjuju.

Zakonom o tajnosti podataka NN 79/07, propisuje se provođenje sigurnosne provjere kao postupka koji prethodi odluci nadležnog tijela o dozvoli pristupa klasificiranim podacima odnosno odluci o izdavanju Uvjerenja (certifikata) o obavljenoj sigurnosnoj provjeri. Nastavno na navedenu zaštitu od pristupa klasificiranim podacima od strane sigurnosno neprikladnih osoba, *Zakon o informacijskoj sigurnosti NN 79/07*, propisuje sigurnosne provjere kao jedno od pet područja informacijske sigurnosti zajedno s fizičkom sigurnosti, sigurnosti podataka, sigurnosti informacijskog sustava i sigurnosti poslovne suradnje.

Nadalje, *Zakonom o potvrđivanju ugovora između Republike Hrvatske i Europske unije o sigurnosnim postupcima za razmjenu tajnih podataka, NN Međunarodni ugovori, broj: 9/06*, pored ostalih postupaka propisuje se i provođenje odgovarajuće sigurnosne provjere kao uvjeta za dopuštenje pristupa podacima koji su dostavljeni ili razmijenjeni s Europskom unijom. Navedenim Zakonom utvrđuje se u članku 7. stavak 2. obveza uređenja postupka sigurnosne provjere na način kojim se može utvrditi odanost, povjerljivost i pouzdanost provjeravane osobe za pristupanje klasificiranim podacima. Slično tome *Zakon o potvrđivanju sporazuma o sigurnosti između Republike Hrvatske i Organizacije Sjevernoatlantskog ugovora, NN Međunarodni ugovori, broj: 7/03*, propisuje u članku 2. da svi hrvatski državljani koji u okviru svojih službenih dužnosti imaju pristup razmijenjenim informacijama ili materijalima trebaju prethodno biti na odgovarajući način provjereni, a postupci sigurnosnog provjeravanja trebaju biti tako osmišljeni da mogu utvrditi može li dotična osoba

s obzirom na njezinu pouzdanost i povjerljivost ostvarivati pristup tajnim podacima bez opasnosti po sigurnost istih podataka.

Slijedom odredbi iz navedenih međunarodnih ugovora koje je Republika Hrvatska sklopila s EU-om i NATO-m i potom ih ratificirala u Hrvatskom saboru, Vlada je donijela *Uredbu o sigurnosnim provjerama za pristup klasificiranim podacima, NN 72/07*, kojom se implementiraju standardi koji za provođenje sigurnosne provjere proizlaze iz zakonodavstva pojedinih zemalja EU, kao i posebnih sigurnosnih akata Vijeća Europske Unije i Europske komisije.

S druge strane kao poseban uvjet za prijam na pojedine poslove u državnu upravu, pojedini zakoni propisuju prethodno provođenje sigurnosne provjere (*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom odvjetništvu, NN 16/09; Zakon o policiji, NN 129/00; Zakon o carinskoj službi, NN 67/01; Zakon o službi u oružanim snagama Republike Hrvatske, NN 33/02 i dr.*).

Također, *Zakon o strancima NN 79/07*, propisuje kao uvjet za stjecanje određenih statusnih prava koja proizlaze iz tog zakona, prethodno provođenje sigurnosne provjere.

Uredba o utvrđivanju poslova protuobavještajne zaštite i osiguranja određenih osoba, objekata i prostora, NN 83/03, propisuje sigurnosne provjere za osobe koje ostvaruju pristup štićenim osobama, objektima i prostorima kao jednu od mjera kojima se u cjelini provode poslovi zaštite štićenih osoba.

Iz naprijed izloženog vidljivo je da je materija sigurnosnih provjera uređena većim brojem zakonskih i podzakonskih propisa iz čega proizlazi zaključak o nedovoljnoj ujednačenosti materije i problemima u tumačenju istih odredbi u praksi. Također, donošenjem *Uredbe o sigurnosnim provjerama za pristup klasificiranim podacima, NN 72/07*, umjesto do tada važeće *Uredbe kojoj se utvrđuju dužnosti odnosno poslovi od posebnog značaja za nacionalnu sigurnost za obavljanje kojih se provodi sigurnosna provjera* prolongirano je do donošenja ovog Zakona uvesti cjelovit trostupanjski sustav sigurnosnih provjera, koji podrazumijeva proporcionalni pristup kojim se ustanovljava tri stupnja sigurnosne provjere za tri različite razine tajnosti podataka, od povjerljivo do vrlo tajno, na način da se za pristup višem stupnju tajnosti provodi sigurnosna provjera, kojom se u većem opsegu poseže u podatke privatne naravi i k tome i primjenom postupaka koji u većoj mjeri posežu u istu materiju.

B) OSNOVNA PITANJA ČIJE SE UREĐENJE PREDLAŽE OVIM ZAKONOM I POSLJEDICE KOJE PROIZLAZE NJEGOVI DONOŠENJEM

Predloženim zakonom predlaže se cjelovito i jedinstveno pravno uređenje provedbe sigurnosnih provjera kojima se kod kandidata za određene dužnosti, radna mjesta, poslove ili statusna prava provjerava eventualno postojanje sigurnosnih zapreka iz područja nacionalne sigurnosti, odnosno podataka koji naznačuju postojanje rizika od zlouporabe navedenih pozicija na štetu nacionalne sigurnosti.

Cjelovitost i jedinstvenost uređenja ove materije obuhvaća osobito slijedeće segmente: vrste i stupnjeve sigurnosne provjere s obzirom na njihovu namjenu i stupanj važnosti; postupke i metode obavljanja sigurnosne provjere; pitanja koja su predmet provjere ili sigurnosni upitnici; nadležna tijela za provođenje sigurnosnih provjera; dragovoljnost kandidata odnosno sloboda pristanka na provođenje sigurnosne provjere potvrđena pisanom suglasnošću; sigurnosne zapreke.

S obzirom na vrste, Zakon uvodi sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima, temeljnu sigurnosnu provjeru i sigurnosnu provjeru u svrhu zaštite sigurnosti šticećenih osoba i objekata.

U okviru svake od navedenih vrsta sigurnosnih provjera propisani su stupnjevi provođenja sigurnosne provjere.

Zasebni stupnjevi provođenja sigurnosne provjere određeni su različitim opsegom pitanja u sigurnosnom upitniku te izborom postupaka koji se provode radi provjeravanja pitanja iz sigurnosnih upitnika, a sve na način da se osigura razmjernan opseg i stupanj posezanja u privatnost provjeravane osobe koji je u vezi s važnošću pozicije ili statusa osobe za nacionalnu sigurnost. Tako će se primjerice, za pristup podacima stupnja tajnosti „Povjerljivo“ provoditi sigurnosna provjera trećeg stupnja, koja obuhvaća sigurnosni upitnik, kojim se u manjem opsegu zahvaća u privatnost kandidata nego kod sigurnosnih upitnika drugog ili prvog stupnja te koja obuhvaća primjenu postupaka kojima se manjim stupnjem intenziteta zahvaća u privatnost kandidata nego kod sigurnosnih provjera drugog i prvog stupnja. Kod sigurnosne provjere za pristup podacima stupnja tajnosti „Vrlo tajno“, primijenit će se najopsežniji sigurnosni upitnik prvog stupnja i odgovarajući zakonom propisani postupci.

S druge strane, kod temeljnih sigurnosnih provjera, a posebice sigurnosnih provjera za kandidate za prijam u tijela sigurnosno-obavještajnog sustava, pored općih postupaka, sigurnosne provjere obuhvaćaju i zakonom propisani instrumentarij tajnih mjera kojima sigurnosno-obavještajne službe raspolažu te poligrafsko testiranje.

U okviru temeljnih sigurnosnih provjera uvedene su posebnosti za sigurnosne provjere koje se provode za strance koji se kandidiraju za boravišni status ili za hrvatsko državljanstvo, na način da se sigurnosna provjera radi na temelju upitnika, koji je propisan posebnim zakonskim ili podzakonskim propisom koji regulira materiju stranaca. Kao iznimka od načela dobrovoljnosti glede davanja pristanka na provođenje sigurnosne provjere, u slučaju provođenja sigurnosne provjere u svrhu zaštite sigurnosti šticećenih osoba i objekata, dobrovoljnost provjeravane osobe se ne zahtijeva, budući da ovu vrstu provjere nikako nije moguće provesti gore propisanim postupkom ispunjavanja upitnika.

Sigurnosni upitnici se ispunjavaju i potpisuju dragovoljno i vlastoručno zajedno s izjavom o suglasnosti za provođenjem sigurnosne provjere koja je sastavni dio upitnika.

Sigurnosne zapreke utvrđuju se s obzirom na vrstu sigurnosne provjere, a primjereno posebnostima namjene svake vrste. Tako je u slučaju provođenja sigurnosnih provjera za pristup klasificiranim podacima naglasak na sigurnosnim zaprekama, koje ukazuju na nepovjerljivost i nepouzdanost za raspolaganje klasificiranim podacima ili za podložnost utjecajima ili pritiscima u pravcu nanošenja štete nacionalnoj sigurnosti.

Kod temeljnih sigurnosnih provjera naglasak je na činjenicama koje naznačuju rizik od zlouporabe radnog mjesta ili dužnosti odnosno određenih prava ili ovlasti na štetu nacionalne sigurnosti, a kod sigurnosnih provjera u svrhu zaštite sigurnosti šticećenih osoba ili objekata, naglasak je na činjenicama koje naznačuju rizik od ugrožavanja šticećenih osoba.

Kod sigurnosnih provjera za pristup klasificiranim podacima, osim sigurnosnih provjera za fizičke osobe, propisuju se i sigurnosne provjere za pravne osobe. Takve sigurnosne provjere obuhvaćaju elemente potrebne za utvrđivanje poslovne sigurnosti pravne osobe, ali i svojstva fizičkih osoba koje unutar pravne osobe imaju pristup klasificiranim podacima.

Izvješće o provedenoj sigurnosnoj provjeri podnosi se podnositelju zahtjeva u okvirima zakonom utvrđenih minimalnih i maksimalnih rokova, a isto se mora referirati na rezultate provedenog postupka sigurnosne provjere u odnosu na pitanja iz sigurnosnog upitnika. Osim tih spoznaja, izvješće treba sadržavati i ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka, dok konačnu ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka donosi podnositelj zahtjeva.

Zakon propisuje i mogućnost podnošenja zahtjeva za nadopunu sigurnosne provjere, ako nedostaju elementi nužni za donošenje konačne ocjene o sigurnosnim zaprekama te zahtjeva za obnovu sigurnosne provjere u slučaju pojavljivanja novih podataka u odnosu na odgovore koji su navedeni u sigurnosnom upitniku, čime se institucionalizira postupak trajnog ažuriranja sigurnosnih provjera za osobe koje obavljaju dužnosti ili poslove za koje se sigurnosna provjera provodi.

Donošenjem ovog Zakona u potpunosti će biti regulirana i usklađena s NATO i EU standardima, cjelokupna materija iz područja nacionalne sigurnosti nužna za ispunjavanje utvrđenih obveza za pristup Euroatlantskim integracijama.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Ocjenjuje se da donošenje odnosno provedba ovog Zakona neće zahtijevati osiguranje posebnih sredstava u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2008. godinu.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O SIGURNOSNIM PROVJERAMA S OBRAZLOŽENJEM

PRIJEDLOGA ZAKON O SIGURNOSNIM PROVJERAMA

I. Osnovne odredbe

Članak 1.

Ovim Zakonom utvrđuju se pojam, vrste i stupnjevi sigurnosne provjere, sigurnosne zapreke te postupak provođenja istih.

Članak 2.

Sigurnosna provjera, u smislu ovog Zakona, je postupak kojim nadležna tijela utvrđuju postojanje sigurnosnih zapreka za fizičke i pravne osobe, u slučajevima iz članka 3. ovog Zakona.

Članak 3.

Sigurnosne zapreke kod provođenja sigurnosne provjere za pristup klasificiranim podacima, utvrđene su Zakonom o tajnosti podataka.

Sigurnosne zapreke, kod provođenja temeljne sigurnosne provjere jesu činjenice koje upućuju na zlouporabu ili postojanje rizika od zlouporabe radnog mjesta ili dužnosti odnosno određenih prava ili ovlasti na štetu nacionalne sigurnosti ili interesa Republike Hrvatske.

Sigurnosne zapreke, kod provođenja sigurnosnih provjera u svrhu zaštite sigurnosti štićenih osoba i objekata, jesu i činjenice koje upućuju na postojanje rizika za sigurnost štićenih osoba i sigurnost njihovih obitelji te imovine ili za sigurnost štićenih objekata.

Članak 4.

Ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka donosi nadležno tijelo, koje je zatražilo provođenje sigurnosne provjere, na temelju izvješća o rezultatu sigurnosne provjere dostavljenog od strane nadležne sigurnosno-obavještajne agencije.

Članak 5.

Sigurnosna provjera provodi se na temelju Upitnika za sigurnosnu provjeru, čiji je sastavni dio suglasnost za provođenje sigurnosne provjere.

Upitnik za sigurnosnu provjeru treba biti osobno ispunjen, a suglasnost dragovoljno i vlastoručno potpisana od strane osobe za koju se ista provodi.

Nadležna sigurnosno-obavještajna agencija neće pristupiti provođenju sigurnosne provjere ukoliko, sukladno odredbama ovog Zakona, nije potpisana suglasnost za provođenje sigurnosne provjere.

Članak 6.

Sigurnosnu provjeru provodi nadležna sigurnosno-obavještajna agencija.

II. Vrste sigurnosne provjere

Članak 7.

Vrste sigurnosne provjere su:

- Sigurnosna provjera za pristup klasificiranim podacima;
- Temeljna sigurnosna provjera;
- Sigurnosna provjera u svrhu zaštite sigurnosti štićenih osoba i objekata.

II. 1. Sigurnosna provjera za pristup klasificiranim podacima

Članak 8.

Sigurnosna provjera za pristup klasificiranim podacima, provodi se za:

- fizičke osobe kojima je, u obavljanju poslova iz djelokruga ili dodijeljenih ovlasti, nužan pristup klasificiranim podacima stupnja tajnosti „Vrlo tajno“, „Tajno“, i „Povjerljivo“;
- pravne osobe koje s državnim tijelima, tijelima jedinica lokalne i regionalne samouprave te pravnim osobama s javnim ovlastima sklapaju klasificirane ugovore stupnjeva tajnosti „Vrlo tajno“, „Tajno“, i „Povjerljivo“.

Članak 9.

Zahtjev za provođenje sigurnosne provjere za fizičke i pravne osobe za pristup klasificiranim podacima, podnosi nadležnoj sigurnosno-obavještajnoj agenciji Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost.

Zahtjev za fizičke osobe iz stavka 1. sadrži:

- ime i prezime osobe za koju je podnesen zahtjev;
- dužnost ili poslove u okviru kojih pristupa klasificiranim podacima;
- vrstu sigurnosne provjere;
- pisanu suglasnost osobe za koju se provodi sigurnosna provjera;
- popunjeni upitnik.

Zahtjev za pravne osobe iz stavka 1. sadrži:

- naziv, adresu i matični broj pravne osobe;
- popunjeni upitnik za pravnu osobu;
- popunjene upitnike za zaposlenike i osobe sukladno stavku 2. ovog članka.

Sigurnosna provjera fizičke osobe

Članak 10.

Sigurnosna provjera fizičke osobe provodi se okviru dužnosti i poslova:

- u državnim tijelima;
- pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju poslove za državna tijela;
- temeljem međunarodnih ugovora i sporazuma koje je RH zaključila s drugim državama ili organizacijama.

Članak 11.

Sigurnosna provjera za pristup klasificiranim podacima stupnja tajnosti „Vrlo tajno“, „Tajno“ i „Povjerljivo“, obuhvaća životno razdoblje od navršene punoljetnosti do dana kada se započinje s provođenjem sigurnosne provjere.

Sigurnosna provjera pravne osobe

Članak 12.

Sigurnosna provjera pravne osobe obuhvaća:

- provjeru vlasništva, provjeru strukture vlasništva, podatke o tvrtkama u vlasništvu, provjeru ukupnog poslovanja te financijskih obveza s obzirom na moguće sigurnosne rizike;
- sigurnosnu provjeru vlasnika, direktora, članova uprave i nadzornog odbora, udjeličara i dioničara, koji s obzirom na svoju funkciju ostvaruju pristup klasificiranim podacima;
- sigurnosnu provjeru osobe predložene za savjetnika za informacijsku sigurnost u pravnoj osobi, za njegova zamjenika te
- zaposlenike koji ostvaruju pristup klasificiranim podacima.

II. 2. Temeljna sigurnosna provjera

Članak 13.

Temeljna sigurnosna provjera provodi se za:

- osobe koje se imenuju ili su imenovane na dužnost;
- osobe koje se imenuju ili su imenovane za rukovodeće državne službenike;
- osobe koje se primaju na rad ili rade u tijelima sigurnosno-obavještajnog sustava Republike Hrvatske;
- osobe koje se primaju na rad ili rade u specijaliziranim tijelima za suzbijanje organiziranog kriminala i korupcije;
- osobe koje se primaju na rad ili rade u tijelima, objektima ili postrojenjima od posebnog značaja za nacionalnu sigurnost te za poslove tjelesnog i tehničkog osiguranja tijela, objekata, postrojenja ili sredstava od posebnog značaja za nacionalnu sigurnost;
- osobe koje se primaju na rad ili rade na poslovima tjelesnog i tehničkog osiguranja šticećenih osoba i objekata;
- odgovorne osobe u pravnim osobama koje su registrirane za obavljanje poslova privatne zaštite;
- za čelnike i zaposlenike diplomatskih i konzularnih predstavništava Republike H;

- za osobe koje se primaju na rad ili rade u ustrojstvenim jedinicama Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija zadužene za poslove sigurnosti;
- za strance koji će boraviti ili borave u RH i za osobe koje se primaju u hrvatsko državljanstvo;
- za članove Vijeća za građanski nadzor sigurnosno-obavještajnih agencija.

Temeljna sigurnosna provjera provodi se i za druge osobe određene posebnim zakonom ili uredbom Vlade Republike Hrvatske.

Članak 14.

Zahtjev za provođenje temeljne sigurnosne provjere nadležno tijelo podnosi nadležnoj sigurnosno-obavještajnoj agenciji.

Zahtjev iz stavka 1. ovog članka sadrži:

- ime i prezime osobe za koju je podnesen zahtjev;
- dužnost ili poslove za koje se provodi sigurnosna provjera;
- vrstu sigurnosne provjere;
- pisanu suglasnost osobe za koju se provodi sigurnosna provjera;
- popunjeni upitnik.

II. 3. Sigurnosna provjera u svrhu zaštite sigurnosti šticećenih osoba i objekata

Članak 15.

Sigurnosna provjera u svrhu zaštite sigurnosti šticećenih osoba obavlja se na zahtjev nadležnog tijela za poslove sigurnosti i/ili protuobavještajne zaštite šticećenih osoba, primjenom postupaka za sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima I. ili II. stupnja.

O stupnju sigurnosne provjere iz stavka 1. ovog članka odlučuje nadležna sigurnosno-obavještajna agencija, na temelju podataka dostavljenih od strane nadležnog tijela.

Sigurnosna provjera u svrhu zaštite sigurnosti šticećenih objekata odnosno objekata od posebnog značaja za nacionalnu sigurnost obavlja se na zahtjev nadležnog tijela, primjenom postupaka za sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima II. stupnja.

Iznimno od članka 5. ovog Zakona, za provođenje sigurnosne provjere iz stavka 1. i stavka 3. ovog članka ne ispunjava se sigurnosni upitnik te se ne traži suglasnost provjeravanih osoba.

III. Stupnjevi i postupak provođenja sigurnosne provjere

Članak 16.

Stupnjevi provođenja sigurnosne provjere su:

- Sigurnosna provjera I. stupnja;
- Sigurnosna provjera II. stupnja;
- Sigurnosna provjera III. stupnja.

Članak 17.

Ovisno o potrebi ostvarivanja pristupa klasificiranim podacima pojedinih stupnjeva tajnosti, provoditi će se:

- za klasificirane podatke stupnja tajnosti „Vrlo tajno“: sigurnosna provjera I. stupnja.
- za klasificirane podatke stupnja tajnosti „Tajno“: sigurnosna provjera II. stupnja;
- za klasificirane podatke stupnja tajnosti „Povjerljivo“: sigurnosna provjera III. stupnja;

Članak 18.

Sigurnosna provjera I. stupnja provodi se na temelju Upitnika za sigurnosnu provjeru I. stupnja te primjenom postupaka:

- ostvarivanja uvida u javne izvore, službene evidencije i zbirke podataka nadležnih sigurnosno-obavještajnih agencija, drugih državnih i javnih tijela;
- ostvarivanja uvida u evidencije i zbirke osobnih podataka, poslovnu ili drugu službenu dokumentaciju koju su pravni subjekti dužni voditi sukladno zakonu;
- obavezan razgovor s provjeravanom osobom;
- razgovorom s osobama koje kandidat u sigurnosnom upitniku navede kao osobe koje mogu potvrditi podatke iz upitnika (u daljnjem tekstu: referentne osobe);
- razgovorom s drugim osobama po procjeni nadležne sigurnosno-obavještajne agencije.

Članak 19.

Sigurnosna provjera I. stupnja provodi se i za supružnika ili drugu osobu koja živi u zajedničkom kućanstvu s osobom koja ima pristup klasificiranim podacima, a koji borave u inozemstvu s osobom koja je upućena na rad u civilno ili vojno tijelo međunarodnih organizacija odnosno u hrvatsko predstavništvo pri međunarodnim organizacijama, u okviru kojeg se zahtjeva certifikat za stupanj tajnosti „Vrlo tajno“.

Sigurnosna provjera za osobe iz stavka 1. ovog članka provodi se sukladno odredbama ovog Zakona.

Članak 20.

Kada je to potrebno, pored postupaka iz članka 18. ovog Zakona, kod sigurnosne provjere I. stupnja može se primijeniti i mjera tajnog prikupljanja podataka propisana posebnim zakonom, čije je odobravanje u nadležnosti ravnatelja sigurnosno-obavještajne agencije.

Članak 21.

Sigurnosna provjera II. stupnja provodi se na temelju Upitnika za sigurnosnu provjeru II. stupnja te primjenom slijedećih postupaka:

- ostvarivanja uvida u javne izvore, službene evidencije i zbirke podataka nadležnih sigurnosno-obavještajnih agencija, drugih državnih i javnih tijela;
- ostvarivanja uvida u evidencije i zbirke osobnih podataka, poslovnu ili drugu službenu dokumentaciju koju su pravni subjekti dužni voditi sukladno zakonu;
- po procjeni nadležne sigurnosno-obavještajne agencije i razgovorom s provjeravanom osobom;
- razgovorom s drugim osobama po procjeni nadležne sigurnosno-obavještajne agencije.

Članak 22.

Sigurnosna provjera III. stupnja provodi se na temelju Upitnika za sigurnosnu provjeru III. stupnja i primjenom postupaka ostvarivanja uvida u;

- javne izvore, službene evidencije i zbirke podataka nadležnih sigurnosno-obavještajnih agencija, drugih državnih i javnih tijela;
- u evidencije i zbirke osobnih podataka, poslovnu ili drugu službenu dokumentaciju koju su pravni subjekti dužni voditi sukladno zakonu.

Članak 23.

Temeljne sigurnosne provjere provode se na osnovu Upitnika za sigurnosnu provjeru I. stupnja i primjenom postupaka propisanih za sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima I. stupnja.

Iznimno od stavka 1. ovog članka temeljne sigurnosne provjere za strance i za osobe koje se primaju u hrvatsko državljanstvo provode se temeljem upitnika (obrazaca) propisanih posebnim zakonom odnosno podzakonskim aktom nadležnog tijela i primjenom postupaka za sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima I. ili II. stupnja.

O stupnju sigurnosne provjere iz stavka 2. ovog članka odlučuje nadležna sigurnosno-obavještajna agencija procjenom odnosno temeljem podataka navedenih u upitniku.

Sigurnosna provjera iz članka 13. stavka 2. ovog Zakona provodi se primjenom postupaka za sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima II. stupnja.

Članak 24.

Kod provođenja temeljne sigurnosne provjere, odluku o potrebi obavljanja razgovora s provjeravanom osobom ili s trećim osobama, koja se obavlja primjenom postupaka propisanih za sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima I. ili II. stupnja, donosi nadležna sigurnosno-obavještajna agencija.

Članak 25.

Za temeljne sigurnosne provjere može se, uz pristanak osobe, primijeniti poligrafsko ispitivanje.

Odluku o primjeni poligrafskog ispitivanja donosi nadležna sigurnosno-obavještajna agencija.

Kod temeljnih sigurnosnih provjera, koje se provode kod prijama na rad u tijela sigurnosno-obavještajnog sustava, mogu se sukladno postupku propisanom posebnim zakonom primijeniti i mjere tajnog prikupljanja podataka.

Za ostale temeljne sigurnosne provjere mogu se primijeniti mjere tajnog prikupljanja podataka koje su u nadležnosti ravnatelja sigurnosno-obavještajnih agencija.

Poligrafsko ispitivanje se može odnositi samo na navode iz upitnika.

Članak 26.

Ukoliko je prilikom primanja na rad, provedena temeljna sigurnosna provjera primjenom postupaka propisanih za sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima I. ili II. stupnja, a osoba bude raspoređena na radno mjesto na kojem je nužan pristup klasificiranim podacima određenog stupnja tajnosti, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija na osnovi već provedene temeljne sigurnosne provjere dostavlja Izvješće o rezultatima sigurnosne provjere Uredu Vijeća za nacionalnu sigurnost.

Ukoliko je potrebno, na zahtjev Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost, izvršit će se nadopuna sigurnosne provjere.

Članak 27.

Ukoliko u postupku provođenja sigurnosne provjere dođe do međusobno nepodudarnih ili do nepouzdanih podataka ili se ne prikupi dovoljno podataka za pouzdanu ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija može pristupiti provedbi višeg stupnja sigurnosne provjere, uz suglasnost provjeravane osobe na odgovarajućem Upitniku za sigurnosnu provjeru.

O postupku iz stavka 1. ovog članka, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija izvijestit će podnositelja zahtjeva.

Članak 28.

Kod provođenja sigurnosne provjere, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija provjerava da li osoba za koju se radi sigurnosna provjera održava kontakte s drugim osobama, uključujući i članove uže obitelji, koje bi mogle predstavljati sigurnosni rizik ili ugroziti nacionalnu sigurnost Republike Hrvatske.

Članak 29.

Razgovori s osobama obavljani temeljem odredbi ovog Zakona ne smatraju se obavijesnim razgovorima u smislu Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu.

Upitnik za sigurnosnu provjeru**Članak 30.**

Sadržaj, izgled, način ispunjavanja i postupanje s Upitnikom za sigurnosnu provjeru za fizičke i pravne osobe propisat će se uredbom Vlade Republike Hrvatske.

Članak 31.

Popunjeni i potpisani Upitnik za sigurnosnu provjeru označava se stupnjem tajnosti „Ograničeno“.

IV. Obnavljanje i nadopuna sigurnosne provjere

Članak 32.

Obnavljanje sigurnosne provjere provodi se protekom roka od 5 godina.

Postupak iz stavka 1. ovog članka provodi se sukladno odredbama ovog Zakona kojima se regulira provođenje sigurnosnih provjera iz članka 7. ovog Zakona.

Članak 33.

Nadopuna sigurnosne provjere provodi se i prije isteka roka iz članka 32. ovog Zakona, na zahtjev državnog tijela ovlaštenog za podnošenje zahtjeva za provođenje sigurnosne provjere.

Zahtjev za nadopunu sigurnosne provjere može se podnijeti ukoliko je izvješće o sigurnosnoj provjeri nepotpuno ili se dođe do novih podataka odnosno podataka koji su bili nepoznati tijekom provođenja sigurnosne provjere.

Ukoliko nadležna sigurnosno-obavještajna agencija, u vezi s prethodno provedenom sigurnosnom provjerom, dođe do novih podataka o mogućim sigurnosnim zaprekama, dužna je o istome obavijestiti podnositelja zahtjeva.

Članak 34.

Osobe za koje je provedena sigurnosna provjera, dužne su bez odlaganja prijaviti državnom tijelu ili pravnoj osobi čiji su zaposlenici, sve podatke koji predstavljaju izmjenu u odnosu na odgovore navedene u Upitniku za sigurnosnu provjeru.

Državno tijelo ili pravna osoba iz stavka 1. ovog članka, obavijestit će bez odlaganja Ured Vijeća za nacionalnu sigurnost o svakoj izmjeni podataka, ukoliko je provedena sigurnosna provjera za izdavanje certifikata.

Državno tijelo ili pravna osoba iz stavka 1. ovog članka, obavijestit će bez odlaganja nadležnu sigurnosno obavještajnu agenciju o svakoj izmjeni podataka, ukoliko je provedena temeljna sigurnosna provjera ili sigurnosna provjera u svrhu zaštite sigurnosti štićenih osoba i objekata.

Neopravdano neprijavljivanje podataka iz stavka 1. ovog članka uzet će se u obzir kod donošenja ocjene o postojanju sigurnosnih zapreka propisanih ovim Zakonom.

Nepostupanje sukladno stavcima 2. i 3. ovog članka od strane odgovorne osobe u državnom tijelu ili pravnoj osobi iz stavka 1. ovog članka smatrat se povredom službene dužnosti.

Državna tijela ili pravne osobe iz stavka 1. ovog članka odredit će osobu kojoj zaposlenici prijavljuju promjenu podataka iz stavka 1. ovog članka.

V. Izvješćivanje o provedenoj sigurnosnoj provjeri

Članak 35.

Po provedenoj sigurnosnoj provjeri, nadležna obavještajno-sigurnosna agencija dostavit će izvješće podnositelju zahtjeva za provođenje sigurnosne provjere.

Članak 36.

Nadležna sigurnosno-obavještajna agencija obvezna je u izvješću o sigurnosnoj provjeri navesti razdoblje i/ili podatke koje nije bila u mogućnosti provjeriti.

Članak 37.

Nadležna sigurnosno-obavještajna agencija dužna je podnositelju zahtjeva dostaviti izvješće o provedenoj sigurnosnoj provjeri I. stupnja ne kraćem roku od 30 dana i ne dužem od 120 dana, izvješće o provedenoj sigurnosnoj provjeri II. stupnja u roku ne kraćem od 20 dana i ne dužem od 90 dana i izvješće o provedenoj sigurnosnoj provjeri III. stupnja u roku ne kraćem od 10 dana i ne dužem od 30 dana od dana primitka zahtjeva.

Članak 38.

Nadležna sigurnosno-obavještajna agencija dostavlja Uredu Vijeća za nacionalnu sigurnost izvješće o provedenoj sigurnosnoj provjeri pravne osobe iz članka 12. ovog Zakona u roku od 120 dana od dana primitka zahtjeva.

Članak 39.

Izvješće o rezultatima sigurnosne provjere treba sadržavati i mišljenje o postojanju sigurnosnih zapreka.

Sadržaj i izgled izvješća iz stavka 1. ovog članka mora pratiti strukturu propisanih Upitnika, a označava se najmanje stupnjem tajnosti „Povjerljivo“.

Članak 40.

Podnositelj zahtjeva za provođenje sigurnosne provjere donosi, na temelju izvješća o provedenoj sigurnosnoj provjeri, konačnu ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka.

Članak 41.

Iznimno od članka 35. i članka 39. ovog Zakona, kada je riječ o sigurnosnim provjerama za strance koji će boraviti ili borave u Republici Hrvatskoj i za osobe koje se primaju u hrvatsko državljanstvo, nadležna sigurnosno-obavještajna agencija dostavlja podnositelju zahtjeva samo mišljenje o postojanju ili nepostojanju sigurnosne zapreke.

VI. Prijelazne i završne odredbe

Članak 42.

Sigurnosne provjere provođenje kojih je započelo prije stupanja na snagu ovog Zakona, dovršit će se po propisima koji su važili u trenutku podnošenja zahtjeva za provođenje sigurnosne provjere.

Članak 43.

Vlada Republike Hrvatske će na prijedlog nadležnih tijela uredbom odrediti štićene objekte i osobe, odnosno postrojenja ili sredstva od posebnog značaja za nacionalnu sigurnost.

Članak 44.

Uredbe iz članka 30. i članka 43. Vlada će donijeti u roku od petnaest dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 45.

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje važiti Uredba o sigurnosnim provjerama za pristup klasificiranim podacima (Narodne novine, broj 72/07).

Članak 46.

Ovaj Zakon stupa na snagu u roku od trideset dana od dana objave u Narodnim novinama.

V. OBJAŠNJENJE POJEDINIH ODREDBI

I. Osnovne odredbe

Člankom 1. utvrđuje se područje primjene Zakona.

Člankom 2. objašnjava se pojam sigurnosne provjere.

Člankom 3. utvrđuje se odnosno objašnjava pojam sigurnosne zapreke za sve tri vrste sigurnosnih provjera.

Člankom 4. utvrđuje se tko donosi ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka.

Člankom 5. određuje se načelo dragovoljnosti kod provođenja sigurnosnih provjera odnosno propisuje se suglasnost osobe za koju se provodi sigurnosna provjera.

Člankom 6. propisuje se nadležnost za provođenje sigurnosnih provjera.

II. Vrste sigurnosnih provjera

Člankom 7. utvrđuju se vrste sigurnosnih provjera.

II.1. Sigurnosna provjera za pristup klasificiranim podacima

Člankom 8. utvrđuju se uvjeti pod kojima se obavlja sigurnosna provjera za pristup klasificiranim podacima za fizičke i pravne osobe u RH.

Člankom 9. utvrđuje se tko nadležnoj sigurnosno-obavještajnoj agenciji podnosi zahtjev za provođenje sigurnosne provjere i sadržaj zahtjeva.

U članku 10. utvrđuje se krug fizičkih osoba za koje se provodi sigurnosna provjera za pristup klasificiranim podacima.

U članku 11. određeno je razdoblje za koje se provodi sigurnosna provjera.

Člankom 12. propisuje se obim provođenja sigurnosne provjere pravnih osoba.

II. 2. Temeljna sigurnosna provjera

Člankom 13. određen je krug osoba za koje se provodi temeljna sigurnosna provjera.

Člankom 14. utvrđuje se da nadležna tijela podnose zahtjev za provođenje sigurnosne provjere nadležnoj sigurnosno-obavještajnoj agenciji kao i sadržaj zahtjeva.

II.3. Sigurnosna provjera u svrhu zaštite sigurnosti šticećenih osoba i objekata

Člankom 15. određeno je da se sigurnosna provjera u svrhu zaštite sigurnosti šticećenih osoba i objekata od posebnog značaja za nacionalnu sigurnost, obavlja na zahtjev nadležnog tijela za poslove sigurnosti i/ili protuobavještajne zaštite šticećenih osoba ili drugog nadležnog tijela.

Ovim člankom također je propisano koji se postupak provođenja sigurnosne provjere primjenjuje kao i iznimka od načela dragovoljnosti.

III. Stupnjevi i postupak provođenja sigurnosne provjere

Člancima 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23., 24., 25., 26., 27., 28. i 29. propisuju se stupnjevi i postupak provođenja sigurnosnih provjera.

Naime, postoje tri stupnja provođenja sigurnosnih provjera, sigurnosna provjera I, II i III stupnja te se gore navedenim člancima detaljno uređuje postupak provođenja svakog stupnja sigurnosne provjere, ovisno o vrsti sigurnosne provjere, odnosno o krugu osoba za koje se sigurnosna provjera provodi.

Tako je opisano da se sigurnosna provjera I. stupnja provodi na temelju Upitnika za sigurnosnu provjeru I. stupnja te primjenom postupaka ostvarivanja uvida u javne izvore, službene evidencije i zbirke podataka nadležnih sigurnosno-obavještajnih agencija, drugih državnih i javnih tijela; ostvarivanja uvida u evidencije i zbirke osobnih podataka, poslovnu ili drugu službenu dokumentaciju koju su pravni subjekti dužni voditi sukladno zakonu; obavezan razgovor s provjeravanom osobom; razgovorom s osobama koje kandidat u sigurnosnom upitniku navede kao referentne osobe te razgovorom s drugim osobama po procjeni nadležne sigurnosno-obavještajne agencije.

Sigurnosna provjera II. stupnja provodi se na temelju Upitnika za sigurnosnu provjeru II. stupnja te primjenom postupaka ostvarivanja uvida u javne izvore, službene evidencije i zbirke podataka nadležnih sigurnosno-obavještajnih agencija, drugih državnih i javnih tijela; ostvarivanja uvida u evidencije i zbirke osobnih podataka, poslovnu ili drugu službenu dokumentaciju koju su pravni subjekti dužni voditi sukladno zakonu; po procjeni nadležne sigurnosno-obavještajne agencije i razgovorom s provjeravanom osobom te razgovorom s drugim osobama po procjeni nadležne sigurnosno-obavještajne agencije.

Sigurnosna provjera III. stupnja provodi se na temelju Upitnika za sigurnosnu provjeru III. stupnja i primjenom postupaka ostvarivanja uvida u javne izvore, službene evidencije i zbirke podataka nadležnih sigurnosno-obavještajnih agencija, drugih državnih i javnih tijela kao i u evidencije i zbirke osobnih podataka, poslovnu ili drugu službenu dokumentaciju koju su pravni subjekti dužni voditi sukladno zakonu.

Za temeljne sigurnosne provjere u Članku 23. propisano je da se provode na osnovu Upitnika za sigurnosnu provjeru I. stupnja i primjenom postupaka propisanih za sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima I. stupnja.

Također, člankom 23. propisano je da se temeljne sigurnosne provjere za strance i za osobe koje se primaju u hrvatsko državljanstvo provode temeljem upitnika (obrazaca) propisanih posebnim zakonom odnosno podzakonskim aktom nadležnog tijela i primjenom postupaka za sigurnosnu provjeru za pristup klasificiranim podacima I. ili II. stupnja.

Člankom 29. naglašeno je da se razgovori s osobama obavljani temeljem odredbi ovog Zakona ne smatraju obavijesnim razgovorima u smislu Zakona o sigurnosno-obavještajnom sustavu.

Upitnik za sigurnosnu provjeru

Člankom 30. i 31. propisano je da će se sadržaj, izgled, način ispunjavanja i postupanje s Upitnikom za sigurnosnu provjeru za fizičke i pravne osobe propisati uredbom Vlade Republike Hrvatske te da će se popunjeni i potpisani Upitnik za sigurnosnu provjeru označavati stupnjem tajnosti „Ograničeno“.

IV. Obnavljanje i nadopuna sigurnosne provjere

Člankom 32., 33. i 34. uređen je postupak obnavljanja i nadopune obavljenih sigurnosnih provjera.

Naime, obnavljanje sigurnosne provjere provodi se na zahtjev državnog tijela ovlaštenog za podnošenje zahtjeva za provođenje sigurnosne provjere, nakon proteka roka od 5 godina.

Nadopuna sigurnosne provjere provodi se i prije isteka roka od 5 godina, na zahtjev nadležnog državnog tijela, ukoliko je izvješće o sigurnosnoj provjeri nepotpuno, ukoliko se dođe do novih podataka ili podataka koji su bili nepoznati tijekom provođenja sigurnosne provjere.

V. Izvješćivanje o provedenoj sigurnosnoj provjeri

Člankom 35., 36., 37., 38., 39., 40. i 41. uređuje se način izvješćivanja o provedenim sigurnosnim provjerama, sadržaj izvješća te rokovi za dostavu istog.

Člankom 40. naglašeno je da podnositelj zahtjeva za provođenje sigurnosne provjere donosi ocjenu o postojanju sigurnosnih zapreka na temelju izvješća o provedenoj sigurnosnoj provjeri.

Člankom 41. određeno je da se kod sigurnosnih provjera za strance, podnositelju zahtjeva, dostavlja samo mišljenje o postojanju ili nepostojanju sigurnosne zapreke.

VI. Prijelazne i završne odredbe

Člankom 42. određeno je da će se provođenje sigurnosnih provjera koje je započelo prije stupanja na snagu ovog Zakona, dovršiti po propisima koji su važili u trenutku podnošenja zahtjeva za provođenje sigurnosne provjere.

Člankom 43. određeno je da će Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog nadležnih tijela uredbom odrediti štićene objekte i osobe, odnosno postrojenja ili sredstva od posebnog značaja za nacionalnu sigurnost

Člankom 44. određen je rok donošenja uredbi iz članka 30. i 43. ovog Zakona.

Člankom 45. propisuje se prestanak važenja Uredbe o sigurnosnim provjerama za pristup klasificiranim podacima.

Člankom 46. propisano je stupanje na snagu ovog Zakona.